

范跑跑 | Fàn pǎopǎo

วีรวัฒน์ พรหมนิมิตกุล*

ผู้เขียนได้อ่านข่าวทางเว็บไซต์จีนแห่งหนึ่ง บังเอิญได้เห็นข่าวพาดหัวว่า

“范跑跑” 上食品包装 老板称让其臭名昭著
 “ฟาน โยกแนบ!” ยี่ห้อขนม พอดำชานานาม ‘ขนมชื้อเน่า’

เห็นพาดหัวอย่างนี้ เราคนไทยอ่านแล้ว “งง” แน่นนอนครับ เพราะไม่รู้ที่มาที่ไป ผู้เขียนขอทำความเข้าใจมาทั้งหมดเริ่มตั้งแต่ช่วงกลางปีที่ผ่านมาเกิดเหตุการณ์ดังนี้ครับ

ย้อนกลับไปวันที่ 12 พ.ค. 2551 เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว (地震 dìzhèn แผ่นดินไหว) ระดับ 7.8 ริกเตอร์ ถือเป็นภัยธรรมชาติครั้งร้ายแรงที่สุดในมณฑลเสฉวน 四川 Sichuan จุดที่รุนแรงที่สุดอยู่ที่เมือง 汶川 Wenchuan ห่างจากเมืองเฉิงตูราว 120 กิโลเมตร (成 都 chéngdū เป็นเมืองเอกของมณฑลเสฉวน) เหตุการณ์ครั้งนี้เป็นแผ่นดินไหวครั้งร้ายแรงที่สุดนับตั้งแต่ประเทศจีนก่อตั้งเป็นระบอบสาธารณรัฐ ตึกกรมบ้านช่อง ถนนหนทางพังเสียหาย การช่วยเหลือเป็นไปด้วยความยากลำบากเพราะถนนหนทางถูกภูเขาถล่มลงมาปิดทาง แต่น่าสลดที่สุดเมื่ออาคารเรียนหลายแห่งพังถล่มทับร่างเด็กๆ ที่เรียนหนังสืออยู่ในอาคาร บาดเจ็บล้มตายและสูญหายเป็นจำนวนมาก ภาพที่ดูแล้วสะเทือนใจผู้คนที่ตอนที่พ่อแม่ร้องให้ทูลุรุษพยายามขัดขึ้นเจ้าหน้าที่เข้าไปค้ำซากปรักหักพังเพื่อค้นหาลูกของตนเอง ลองนึกถึงหัวอกคนที่สูญเสียลูกเพียงคนเดียวของครอบครัวนั้นเจ็บปวดแค่ไหน (กฎหมายจีนกำหนดให้มีลูกได้ 1 คน) ขณะเดียวกันก็มีผู้รอดชีวิตจากซากอาคารด้วยเช่นกัน

▲ ร้องอย่างไม่อายใคร

15/05/51 หลังจากเดินข้ามภูเขากว่า 3 วัน ระยะทางกว่า 30 กิโลเมตร เพื่อพบกับความสูญเสีย

*Chinese Course Specialist โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรม ส.ส.ท.

▲ จำให้แทบขาดใจ

15/05/51 คุณแม่ท่านหนึ่ง หลังจากทราบว่าลูกของตนเองเสียชีวิตจากภัยพิบัติดังกล่าว

▲ เหลือแค่ดาตฟ้า

ภาพอาคารเรียนโรงเรียนมัธยมต้นแห่งหนึ่งที่พังถล่มลงมาเหลือเพียงดาตฟ้า

▲ ทหารกู้ภัย

เหล่าทหารที่ถูกเกณฑ์มาช่วยค้นหาประชาชนที่สูญหายภายใต้ซากปรักหักพัง

หลังเกิดเหตุไม่นานมีอยู่ชาวหนึ่งเป็นที่พูดถึงกันอย่างกว้างขวางทั้งทางหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และทางอินเทอร์เน็ต คือ เรื่องของอาจารย์ท่านหนึ่งที่รอดชีวิตจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว นามว่า 范美忠 Fàn měizhōng “ฟาน เหม่ยจง” หรือบนอินเทอร์เน็ตให้ฉายาว่า 范跑跑 Fàn pǎopǎo “ฟาน เฝ่า เพา” 范 Fàn แซ่ (นามสกุลของอาจารย์ฟาน-เหม่ยจง) 跑跑 pǎopǎo วิ่ง, นี่

อาจารย์ฟานเป็นครูสอนอยู่ในโรงเรียน “กวางย่า” 光亚学校 Guāngyà xuéxiào ซึ่งตั้งอยู่ในเมือง “ตูเจียงเยี่ยน” 都江堰 Dūjiāngyàn หนึ่งในเมืองที่เกิดเหตุแผ่นดินไหวรุนแรงและได้รับความเสียหายอย่างหนัก

12 พ.ค. 51 วันเกิดเหตุ ทางโรงเรียนมีการเรียนการสอนปกติเพราะปราศจากหน่วยงานใดแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าในห้องเรียนของอาจารย์ฟานขณะดำเนินการสอนอย่างทุกวันนี้ จู่ๆ เกิดแผ่นดินไหวอย่างรุนแรง นักเรียนกำลังงุ่นง่านกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทันใดนั้นเอง อาจารย์ฟาน ก็รีบวิ่งออกจากห้องเรียนออกไปเพียงคนเดียว ทิ้งให้นักเรียนทั้งห้องตกอยู่ในสถานการณ์อันตรายดังกล่าวเพียงลำพัง

หลังเหตุการณ์ทุกคนเริ่มตั้งสติได้ นักเรียนในห้องจึงนำเรื่องพฤติกรรมของอาจารย์คนดังกล่าวมาเล่าให้เพื่อนๆ และครูฟัง ทำให้เกิดเป็นประเด็นลูกกลมขึ้นจนเป็นข่าวใหญ่โต

**จากคำบอกเล่าของครูใหญ่ “ชิง กวางย่า”
卿光亚校长 Qīng guāngyà xiàozhǎng**

เท่าที่ผมลำดับความเป็นมาได้ในวันเกิดเหตุ คือ “ในห้องเรียนก่อนอาจารย์ฟานวิ่งออกไป ได้ตะโกนบอกนักเรียนเพียงประโยคเดียว ‘แผ่นดินไหวแล้ว’ จากนั้นอาจารย์ฟานก็ใส่เกียร์วิ่งหนีออกจากห้องไปอย่างรวดเร็วและโดยลำพัง โดยวิ่งลงไปยังสนามในโรงยิม ตัวผมเองจำได้

ว่าก็เดินโซซัดโซเซตามแรงแผ่นดินไหวจากสำนักงานโรงเรียนไปยังโรงยิมเข้าไปเห็นนักเรียนนอนคว่ำกันอยู่เต็มพื้นสนาม พอตั้งสติได้ ก็สั่งให้นักเรียนนักเรียนจากจุดนี้เพื่ออพยพไปยังพื้นที่ปลอดภัย”

แต่สิ่งที่ทำให้เกิดเป็นประเด็นร้อนและเป็นเหตุให้ผู้คนต่างซิงซิงในพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมดังกล่าว เพราะอาจารย์ฟานออกมาให้สัมภาษณ์กับนักข่าวว่า

“ภายใต้ภาวะฉุกเฉินที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วฉัน มีลูกสาวของผมเพียงคนเดียวเท่านั้น ที่ผมจะยอมพลีชีพให้ได้ หากเป็นคนอื่นแม้แต่พ่อแม่ผมเองก็ตาม ผมไม่มีทางจะช่วยใครได้อีกอย่างเด็ดขาด”

จากคำให้สัมภาษณ์นี้เองก่อให้เกิดเป็นเรื่องใหญ่โตขยายเป็นวงกว้างพูดกันปากต่อปากและเป็นทีวีพากษ์วิจารณ์ในสังคมอย่างรุนแรง โดยแบ่งออกเป็นสองฝ่าย คือ กลุ่มที่ต่อว่าอย่างรุนแรงและกลุ่มที่เห็นด้วยกับการกระทำของอาจารย์ฟานและผลกระทบที่ตามมาหลังจากนั้นมากมาย

หลังจากถูกกระแสดันอย่างหนักจากสังคม ช่วงหัวค่ำของวันที่ 11 มิ.ย. 2551 “ฟาน เหม่ยจง” ได้รับโทรศัพท์จากครูใหญ่ “ชิงกวางย่า” แจ้งว่าทางโรงเรียนขอเชิญให้ออกจากการเป็นครูของโรงเรียนและถูกระงับใบอนุญาตสอน ซึ่งเจ้าตัวออกมาพูดว่า “การกระทำของโรงเรียนไม่มีเหตุผลเอาเสียเลย หากคุณบอกว่าการที่ผมวิ่งออกมาจากห้องก่อนนักเรียนนั้นไม่เหมาะที่จะเป็นครู หรือมีกฎข้อไหนที่บอกว่าหากเป็นครูแล้วไม่ช่วยชีวิตนักเรียนนั้นผิดกฎครู”

▲ ภาพตัดต่อการ์ตูนล้อเลียนจากกระแสผู้เกลียดชังบนอินเทอร์เน็ต

หลังเกิดแผ่นดินไหวผู้คนทั้งประเทศร่วมกันบริจาคสิ่งของและอาสาเข้าไปช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัย แน่แน่นอนว่าเหตุการณ์อันน่าเศร้า

สลดเช่นนี้เมื่อเห็นการกระทำของอาจารย์ฟานบุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็น “ครู” แล้ว กระแสวิพากษ์วิจารณ์ของผู้คนที่ถาโถมเข้ามามากมาย จนมีคำถามจาก กระแสสังคมบางส่วนว่า “เหตุการณ์ครั้งนี้อาจารย์ฟานตกเป็นจำเลยของสังคม”

จนถึงตอนนี้ผ่านมากกว่าครึ่งปี เรื่องราวของอาจารย์ฟานถูกลิ้มเลียน ไปบ้างตามกาลเวลา หลังจีนถูกมรสุมตามมาอีกหลายเรื่องทั้งนมปนเปื้อน สารเมลามีนและภาวะเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลให้ภาวะการเติบโตทางเศรษฐกิจถดถอย แต่กลับมีนักธุรกิจคนหนึ่งนำไอเดียล้อเลียนอาจารย์ฟาน มาเป็นยี่ห้อขนมขบเคี้ยวโดยหวังว่าจะสร้างความแปลกใหม่และดึงดูดให้คนซื้อขนม

▲ **ขนมขบเคี้ยวล้อเลียนหวังทำกำไรกับไอเดียแปลกๆ**

范跑跑 Fàn pǎopǎo ตัวอักษรสีแดงพื้นเหลืองทอง ถุงขนมสีส้มจัดจ้าน ดึงดูดสายตาผู้คน บนซองมีรูปตัวการ์ตูนคนหลบอยู่ใต้โต๊ะหัวออกมา ตะโกนว่า ‘老师’，救我! Lǎoshī jiùwǒ “ครูครับ ช่วยผมด้วย” แต่ข้างหน้าเป็นรูปชายวัยกลางคนใส่แว่นกำลังวิ่งและหันหน้ามาพูดอย่างไม่แยแสว่า “幸亏跑得快哟!” Xìngkǔ pǎo dé kuài ใจ้ว! โชคดีที่วิ่งเร็ว

“สาเหตุที่พลิตขนมยี่ห้อนี้ขึ้นมา”

“ข้อความบนห่อขนมและรูปการ์ตูน ทั้งหมดเป็นไอเดียของผมเอง สืบเนื่องจากหลังเกิดแผ่นดินไหวครั้งร้ายแรง อาจารย์ฟานทิ้งนักเรียนไว้แล้ว เอาตัวรอดเพียงลำพัง หลังเกิดเรื่องนอกจากไม่ยอมรับผิดแล้ว กลับออกมาพูดจาไร้ยางอายต่อสาธารณะชน ทั้งที่ตนเองเป็นครูแท้ๆ เรื่องนี้คาใจผมมาก ตลอดมาผมจึงมีความคิดอยากจะทำทางขจัดเรื่องนี้ให้สิ้นซากไปเสียที จากความเกลียดชัง จึงกลายมาเป็นยี่ห้อขนมและการ์ตูนล้อเลียนที่ได้เห็นนี้ ผมคิดว่านอกจากทำให้คนได้หัวเราะแล้ว ยังทำให้ผู้คนจดจำถึงการกระทำดังกล่าว และสร้างชื่อเสียงให้เขาไปตลอดกาล”

“แล้วพลตอบรับหลังได้วางจำหน่ายนมไปแล้ว เป็นอย่างไรบ้าง?”

หลายคนพอเห็นขนมยี่ห้อนี้ แวบแรก คงเป็นอาการแปลกใจและคิดว่าไม่ซื้อขนมยี่ห้อนี้แน่นอน แต่ผมลองสอบถามเด็กนักเรียนมัธยมต้น 2 คน น้อง “เจี๋ยเจี๋ย และ เสี่ยวหมิง” 佳佳 Jiajia 小明 Xiǎomíng ว่ารู้สึกอย่างไรกับขนมยี่ห้อนี้ ก็ได้รับคำตอบว่า “ขอให้ขนมอร่อยเป็นใช้ได้ ไม่จำเป็นว่าจะยี่ห้อเพราะแค่นั้น แต่ยังได้เห็นยี่ห้อนี้ได้กินได้เคี้ยว ก็ยังรู้สึกช่วยระบายความแค้นในใจได้บ้าง (หัวเราะ) ฮ่าฮ่าฮ่า”

“ไม่กลัวเป็นคดีความ? ยอดขายไม่ค่อยดี”

ก่อนหน้านี้ใครครบครันผมก็กังวลกันว่าจะเป็นการหาเรื่องใส่ตัวหรือเปล่า เพราะเป็นการทำลายชื่อเสียงของคนอื่น และกลัวจะเกิดเป็นคดีฟ้องร้องขึ้น แต่ผมคิดดีแล้วและขนมยี่ห้อนี้ก็ไม่ได้ระบุว่าเป็นใคร “ผมอยากให้เป็นคดีจะตายไปได้โฆษณาขนมดังขึ้นไปอีก” ถ้าแกพูดพลางหัวเราะ ส่วนขนมชุดแรกผมผลิตออกมา 10,000 ห่อ แต่ขายไม่ค่อยดีเท่าไรหมียอดสั่ง 6-7 พันห่อ แล้วยังไม่มียอดสั่งอีกเลย

จากเรื่องราวทั้งหมด ประเด็นสำคัญมาจากการกระทำของบุคคลที่เป็นแม่พิมพ์ของชาติ นั่นคือ “ครู” อาชีพที่ได้รับการยกย่องจากสังคมว่ามีเกียรติและศักดิ์ศรี ครูที่นอกจากมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ในตำราให้กับนักเรียนแล้ว นอกเหนือจากตำราเรียนยังต้องปลูกฝังจิตสำนึกอันดีงาม การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน รู้ผิดชอบชั่วดี เพื่อจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรมสู่สังคมในภายภาคหน้า แต่จากเหตุการณ์แผ่นดินไหว ท่ามกลางสภาวะอารมณ์ของผู้สูญเสีย ประชาชนทั่วทั้งประเทศที่ติดตามข่าวต่างอยู่ในภาวะเศร้าสลด เมื่อทราบข่าวบุคคลที่เรียกตนเองว่า “ครู” ประพฤติตนเช่นนี้ ก่อให้เกิดคำถามมากมายในสังคมซึ่งเหตุการณ์ทั้งหมดถูกต้องแล้วหรือไม่ ที่ “อาจารย์ฟาน” ถูกสังคมตอบโต้เช่นนี้ สุดท้ายแล้วก็อยู่ที่ตัวท่านละครับที่เป็นผู้ให้คำตอบ

